

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 13, 36 – 46

Text: Mt 13, 47 – 52 *Anebo je království nebeské jako síť, která se spustí do moře a zahrne všechno možné; když je plná, vytáhnou ji na břeh, sednou, a co je dobré, vybírají do nádob, co je špatné, vyhazují ven. Tak bude i při skonání věku: vyjdou andělé, oddělí zlé od spravedlivých a hodí je do ohnivě pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Pochopili jste to všechno?" Odpověděli: "Ano." A on jim řekl: "Proto každý zákoník, který se stal učedníkem království nebeského, je jako hospodář, který vynáší ze svého pokladu nové i staré."*

Bratři a sestry, dlouho jsem přemýšlel, co mám dneska kázat. Mám vytáhnout z pokladnice svých kázání něco starého a osvědčeného, jak to občas dělám, nebo mám napsat zcela nové kázání? A věřte, že někdy je opravdu lepší volbou vzít něco už hotového. Ale dnes jsem si připravil zbrusu nové kázání. Kázání na text: „Proto každý zákoník, který se stal učedníkem království nebeského, je jako hospodář, který vynáší ze svého pokladu nové i staré.“

Ten verš, který mne oslovil, začíná slovem „proto“. Tzn. že reaguje na něco, co bylo řečeno předtím. Podívejme se tedy, co bylo řečeno před tím. Stojí tam podobenství o rybářské síti: „Království nebeské je jako síť, která se spustí do moře a zahrne všechno možné.“ A to je naprostá pravda. Co všechno se dovede skrýt za ten zbožný název „království Boží“. Co všechno se dělo a děje ve jménu království Božího! Diakonie, misie, misie mezi indiány, křížácké války, husitské války, reformace, upalování kacířů, ničení klášterů, restituce církevního majetku, lazarety, špitály, bratrské školy, vzdělanost, tmářství, sekty, všelijaké duchovno, mezináboženský dialog, přijímání homosexuálů, odmítání homosexuálů, přijímání uprchlíků, odmítání uprchlíků, bohoslužby, zájezdy, festivaly, sborové dny a koncerty. Vše pro větší slávu království Božího! Vleze se tam opravdu všechno. Všechno, co je v moři, může být i v síti. A na síti toho máte moře! Protože království nebeské je jako síť, která se spustí do moře a zahrne všechno možné! Je to vůbec možné? Nemělo by se to aspoň nějak třídít, nějak filtrovat? Určitě mělo! A kdo to udělá? Kdo řekne – toto je kacíř a toto reformátor? Tato misie či mise je záchranná a tato znásilňující? Tento uprchlík je politický a tento je zase ekonomický? Tento člověk je věřící a tento nevěřící?

Bratři a sestry, podobenství potvrzuje, že třídít se bude: „Když je síť plná, vytáhnou ji na břeh, sednou, a co je dobré, vybírají do nádob, co je špatné, vyhazují ven.“ Ale podobenství také říká, že stejně jako v rybářské praxi se čeká, až je síť plná. Do té doby je všechno, včetně té sítě, pod vodou, takže ani není vidět, co tam všechno je. Co všechno je tam zahrnuto. Co všechno ta síť obsahuje. Je to pod hladinou, pod povrchem. Teprve, až se síť vytáhne na břeh, na světlo, je možné rozlišit, co jsou ryby a co je jen všelijaká havěť. A rybáři si sednou a třídí.

A teď někdo samozřejmě může vyrukovat s biblickým veršičkem, dokonce s Ježíšovým výrokem, a řekne, je psáno: „Pojďte za mnou, učiním z vás rybáře lidí!“ Aha, řekne si někdo, tak my jsme povoláni k tomu, abychom byli těmi rybáři, kteří mají třídít lidi na dobré a špatné!

Ach jo, jak často si počínáme jako ten satan na poušti, který také říká: „Je psáno!“ a cituje verše z Písma. Ale na to nám Pán Bůh dal rozum a Ducha svatého, abychom věděli, že Boží slovo je živé a že Boží zákon je zákon Ducha a ne zákon litery. Být rybářem lidí znamená jít za Ježíšem a jako on jim zvěstovat odpuštění a Boží milost, tedy evangelium. Ale třídít lidi, jejich skutky a jednání, to není v naší kompetenci. V podobenství o rybářské síti vysvětluje sám Ježíš, že takovými rybáři mohou být snad jen andělé. A nelze nic třídít, dokud je síť pod vodou, kdy věci jsou skryté, pod povrchem, ukryté povrchnímu pohledu, kdy ještě lov trvá a není u konce. Teprve při skonání věku vyjdou andělé, říká Ježíš, oddělí zlé od spravedlivých a hodí je do ohnivě pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Tím je řečeno trojí: 1) Jednou opravdu nebude v království Božím vše, co se dnes jako království Boží tváří a maskuje. 2) Nikdo z nás, ani církev, ani papež, synod, staršovstvo ani farář není tím, kdo bude určovat, třídít, zaujímat stanoviska a vyslovovat kategorické soudy o tom či o onom. To mohou snad jedině andělé. 3) Na to si ještě počkáme, co všechno se ukáže jako dobré a co jako zlé. Teď je všechno stále ještě jakoby pod hladinou. Ano, Boží soud bude. Dobro a zlo nejsou totožné a Bohu lhostejné hodnoty. Ale konečné zhodnocení lze provést až na konci. Až bude ten rybolov u konce. Až se dnešní hříšníci možná jednou obrátí. Až jestli dnešní skálopevně věřící vytrvají do konce. Až bude jasné, jaké co mělo příčiny a následky a jak co dopadlo. Tedy až při skonání věků. A mám za to, že věky ještě neskonaly. Ještě není všem dnům konec.

V tom Ježíšově podobenství, ačkoli mluví o soudu, je veliká útěcha. Všechny lidské soudy, hodnocení a odsudky můžeme brát s jistou rezervou a nadhledem. Ani sami sobě nemůžeme přisoudit, že jsme jen dobrou rybou, a nemůžeme se ani odsoudit do role pouhé havěti a lidského odpadu. Je někdo vyšší, kompetentnější, kdo to jednou posoudí. A kdo převyšuje všechny lidi nejen ve spravedlnosti a soudu, ale především v milosrdenství a lásce.

„Pochopili jste to všechno?“ ptá se Ježíš učedníků. A oni odpovídají: „Ano.“ To není falešná odpověď. Spíše usvědčující. Opravdoví Ježíšovi učedníci chápou, jak to Ježíš myslí. Ale hodně často na to zapomínají. Církev ve své historii a praxi často zapomíná, že není soudkyní světa, národů ani jednotlivců.

Vědomi si této své omezenosti, nedokonalosti a neschopnosti mít Boží vhléd do situací, dějů a do lidského srdce, můžeme nyní vyslechnout i to druhé Ježíšovo podobenství. A to zní následovně: „Proto každý zákoník, který se stal učedníkem království nebeského, je jako hospodář, který vynáší ze svého pokladu nové i staré.“

Tak za prvé, je tu řeč o zákoníku, který se stal učedníkem království nebeského. Je to zvláštní označení. Ježíš tu nemluví o svém učedníku, ale prostě o učedníku království nebeského. A království nebeské, jak už víme, zahrnuje kde co. A tento zákoník je přirovnán k hospodáři, který vynáší ze svého pokladu nové i staré.“ České slovo „poklad“ nevyjadřuje plně význam řeckého slova „thesaurus“. To slovo znamená také pokladnice, trezor, sklad, spížirna, zásobárna. Termín „thesaurus“ se používá např. pro označení slovníku synonym, tedy jako sklad slovní zásoby, pokladnice jazyka, kde jedno slovo můžeme nahradit jiným více či méně příležitým slovem. Thesaurus je místo, kam člověk shromažďuje, co je pro něj cenné a co může jednou potřebovat. Může to být jakýsi depozitář vzácných obrazů či knih. Nebo poznatků a zkušeností. Když pak něco potřebujeme, víme kam jít, ačkoliv ne vždy si pamatujeme, kam jsme co dali, nebo kam něco uložili naši předkové, kteří ten depozitář spravovali před námi. A tak občas najdeme i něco nečekaného a pro nás nového.

Zákoník z Ježíšovy doby zdědil po předcích Starý zákon. My dokonce celou bibli. A není ostuda, že nevíme, co tam všechno je. Jaké poklady se tam skrývají. Podstatné je, že z tohoto (stále ještě nepřebíraného) depozitáře vynášíme jak ty staré známé a osvědčené věci, tak se občas objeví i něco úplně nového, nečekaného, nějaký nový význam. A občas nám ty staré a osvědčené (a mlčenlivé) věci promluví úplně nově. O tomto přístupu k Bibli a k tradici otců mluví Ježíš. Zákoník, který se stane učedníkem Božího království, nezhodí jako nepotřebné vše, co se dosud naučil, nýbrž naopak: začne v tom objevovat a vidět věci nově. A některé staré zůstanou stále stejně cenné.

Toto slovo o starých a nových věcech nenavazuje pouze na předchozí podobenství o rybářské síti, ale dokonce na ještě dřívější podobenství o Pokladu a o Perle, kde nálezce pro nový poklad dal všanc úplně všechno, celý svůj dosavadní zajištěný život; život, ve kterém se možná už nějak vyznal. Nyní za to koupil pole se skrytým pokladem nebo cennou perlu, a jeho život se od základu změní. Ale to neznamená, že by o všechno definitivně přišel. Ten, kdo prodal svou chalupu, aby získal pole s pokladem, si teď díky němu bude moci tu chalupu třeba koupit zpátky. Pokud by o ni ještě stál. Ale hlavně: to rozhodnutí, které mu převrátí život naruby, arci k lepšímu, neznamená, že automaticky musí dosavadní život zavrhnout, jako by v něm nebylo vůbec nic dobrého a jako by automaticky bylo všechno „před obrácením“ špatně. Toto závěrečné Ježíšovo podobenství chce všechny obrácené učedníky upozornit, že v tom, co bylo a co znali, je třeba mnoho dobrého; hodnoty, které mohou podržet; anebo hodnoty, které dříve nedocenili a teprve teď je začnou objevovat, ačkoliv teoreticky o nich třeba věděli dávno. Dávná tradice nemusí být k zahození a nemusí být špatná jen proto, že je stará. A to, s čím přichází nová generace, nemusí být hned hodnoceno jako dobré či špatné jen proto, že je to nové.

Zákoník, který se stal učedníkem Božího království, je velmi pokorným hospodářem, který ví, že ať už vstupuje do jakéhokoliv depozitáře, nikdy nemá úplný seznam exponátů, a je připravený, že tam vždycky může najít něco, co neznal; nebo o čem věděl, ale netušil, jak velkou to má hodnotu.

Zákoník, který se stal učedníkem, neskoncoval radikálně s minulostí — svou, ani svého národa nebo své církve, sboru nebo neví čeho — nýbrž učí se v ní hledat a orientovat nově. Prostě vynáší ze svého pokladu nové i staré. Bez předsudků, že třeba jen to nové je pro Boží království dobré a že staré patří do starého železa, nebo naopak, že pouze to staré a osvědčené se hodí pro Boží království a jen prosím vás žádné novoty. Nakonec, vždyť i na ty bohoslužby jdeme proto, že tu uslyšíme jednak to staré dobré evangelium, ale také, že ho uslyšíme a prožijeme nově, protože Boží slovo je živé a Boží milost je každé dne nová. A je přitom celkem lhostejno, zda kazatel vytáhl ze své pokladnice kázání nové či staré.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, dej, abychom se především stali učedníky království nebeského. Dej, abychom nic nesoudili předčasně nebo podle toho, zda je to nové či staré. Dej, ať vždy nově vyznáváme starou víru našich otců. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Prosíme, Pane, za následující týden, kdy děti a studenti začnou chodit do školy. Dej, ať je nečeká nic nepřijemného a ať se mohou těšit na spolužáky a dobré kamarády. A učitelům dej novou sílu a trpělivost zvládat svoji náročnou práci. Prosíme, Pane za rodiče, kteří mají plno starostí v zaměstnání, v rodině i v osobním životě. Prosíme za rodiny, které ztratily návaznost na dobré tradice svých otců. Prosíme za ty, kteří naopak uvízli jen ve vzpomínkách a nevidí v budoucnosti dobrý cíl. Prosíme za neúplné rodiny, za rozvádějící se manžele, za děti, které ztratily smysl života. Modlíme se za ty, kteří už od narození měli jiné startovní podmínky k životu než my. Pro svůj původ, pro svůj handicap, pro důvody, které nemohli ovlivnit. Dej, ať jim projevujeme lásku, která nezraňuje, ale pomáhá. Modlíme se za země, kde se válčí, jako je Ukrajina, za země, kde vládne fanatismus a násilí jako je Sýrie a Irák, prosíme za země, z nichž lidé prchají kvůli pronásledování a chudobě. Prosíme i za bohaté evropské národy, které zapoměly na evangelium, které jim bylo zvěstováno. Prosíme, Pane, dej, ať tvé živé a mocné slovo proniká i tam, kde jsou k němu lidé hlubi a slepi. Požehnej kazatelům tvé církve a misijní práci tvých sborů a farností. Amen.*